

Voorzitter. Ik denk dat ik wat verdeeldheid in de gemoederen ga zaaien. Ik vind het wetsvoorstel een voorbeeld van politieke interventies die wij de laatste tijd veel te veel hebben gezien. Politici haken zich vast aan een slogan en willen daarna niet meer horen dat die slogan eigenlijk helemaal niet beschrijft wat er in werkelijkheid gaat gebeuren. Er worden allerlei maatregelen genomen die tot iets heel anders leiden dan de bedoeling is. Nadat dat uitgelegd is kunnen ze echter toch niet meer terug, want zij hebben zich nu eenmaal gecommitteerd. Zij gaan gewoon door met stomme dingen doen. Dat hebben wij na Paars 1 al een aantal keren gezien. Wij hebben De Geus met de WAO bezig gezien. In de toekomst zal de instroom in de WAO worden vergroot. Ik kom straks terug op een paar stukjes uit verkiezingsprogramma's, maar het allermooiste kan ik u niet onthouden, de drie jaar vrijstelling van Vpb voor starters in het programma van de VVD. Iedereen die iets weet van hoe starters in elkaar zitten, weet dat dit de belastingdruk op starters aanzienlijk zal verhogen. Men pakt hen namelijk de compensabele verliezen af. Dat is geen grapje. Een serieuze starter heeft drie, vier jaar nodig om tot winstgevendheid te komen. Je belastingdruk gaat dan met een paar miljoen omhoog. Ik heb zelf een bedrijf opgericht dat nu na vijf jaar winstgevend is. Gelukkig val ik als dit doorgaat in de overgangsregeling. Het zou me een paar miljoen kosten.

Ik vind dit wetsvoorstel iets minder extreem, maar het gaat toch in grote lijnen dezelfde richting op. De wet is duidelijk gemaakt door mensen die geloven dat zulke dingen spectaculair aanslaan, maar die eigenlijk niet goed begrijpen hoe corporate taxes werken en wat voor economisch effect ze hebben. Laten wij een soort benchmark creëren. Hoe beoordeel je zoiets nu? Waarom hebben wij deze wet eigenlijk? Wat is het idee achter deze wet? Waarom wil Joop Wijn het? Ik kan wel vlotjes door hetgeen er in staat gaan, want u weet dat ongetwijfeld veel beter dan ik. Ik heb - courtesy van de heer Barnard - alle stukken op tijd gekregen en vanochtend bestudeerd. De rest weet ik uit de kranten, van een tijd geleden.

Er is een aantal redenen voor de wet genoemd. Als je de verhalen eromheen leest, komt het er voornamelijk op neer dat Joop Wijn Nederland aantrekkelijker wil maken als een locatie voor multinationals. Er zijn hier al een hoop van die jongens, maar goed. De vraag is dan of zijn idee werkt en wat voor een soort multinationals je gaat krijgen. Wij willen ook allemaal het ondernemen bevorderen. Wij willen daarvoor meer starters. Verder willen wij innovatie. Wij zijn allemaal pro innovatie; dat ben ik overigens ook. Innovatie is tijdgebonden. Groei komt uit de inzet van productiemiddelen, maar dat kost wat. Dat is total factor productivity. Zo word je echt rijker. Ik ben het ermee eens dat innovatie belangrijk is. Laten wij uitgaan van die drie criteria: wat is de invloed op het ondernemingsklimaat voor buitenlandse ondernemingen, wat doet het met starters en wat doet het met innovatie?

Het belangrijkste punt is dat het tarief omlaag gaat. Wij hebben net gehoord dat er nog niet eens een race to the bottom is, omdat het gemiddelde omlaag gaat. Ik zou zeggen dat dit nou precies is wat in een race to the bottom gebeurt. Joop Wijn is er heel duidelijk over. Hij heeft een aantal malen gezegd dat wij in de race niet achter willen blijven. Dat wil zeggen dat er inderdaad een race to the bottom is. Ik kan mij voorstellen dat je niet veel keuze hebt als iedereen zich niets van ons aantrekt, maar ik kom straks wel even terug op het idee van minimum tax rates. Daar moet serieus over nagedacht worden, om elkaar niet in een hoek te schilderen waar niemand straks uit kan, maar ook niemand wil zitten. De tariefverlaging komt er.

Wij gaan naar een complicatie van de tarievenstructuur. Daarmee gaan wij iets doen dat door iedereen die ooit met corporate tax reforms bezig is geweest, zoals ik in allerlei rare landen, ernstig wordt afgeraden. Er komt een variëteit aan tarieven die, curieus genoeg, heel dicht bij elkaar liggen. Wij gaan drie tarieven invoeren, van 20% tot 25,5%. Het laatste zou 25% zijn als de Japanners geen anti-lose provision hadden. Het is een interessante vraag

waarom je zoveel tarieven die zo dicht bij elkaar liggen wilt invoeren. Er is een 10% persoonlijke inkomstenbelastingvrijstelling voor kleinere bedrijven die geen corporate tax betalen. Er zijn ook allerlei andere ondernemersfaciliteiten voor kleine bedrijfjes. De dividendbelasting gaat omlaag. De financiering vond tot voor kort helemaal plaats uit een grondslagverbreding. Dat schijnt ondertussen voor ongeveer een vijfde uit een soort generieke cadeautjes te komen, waarbij de grondslagverbreding nog 80% van de financiering is. De termijnbeperking van de loss carry back provision en de loss carry forward provision was aanvankelijk behoorlijk stevig. Gerrit Zalm zei in de krant dat een bedrijf dat na vijf jaar nog geen winst maakt maar moet ophouden. Je kunt heel duidelijk zien dat Gerrit Zalm zijn hele leven nooit buiten Den Haag is geweest; anders zou hij niet zulke ongelofelijk stomme dingen zeggen. Ik kom daar straks in detail op terug. In de beperking van de vastgoedafschrijvingen heb ik mij niet heel erg verdiept, maar ik heb er wel het een en ander over gehoord.

Naar mijn mening heeft de nieuwe wet op alle drie criteria, het investeringsklimaat, de starters en de innovatie, ofwel weinig effect ofwel zij werkt averechts. Zij werkt in ieder geval nergens de goede kant op. Ik neem aan dat er een flink aantal belastingadviseurs en -consulenten in de zaal zit. Een aantal van hen gaat het druk krijgen, want er worden allerlei nieuwe mogelijkheden voor tax avoidance gecreëerd. In het bijzonder de royalty box wordt een feest.

Hoe kijk ik er als econoom tegenaan? Wij hebben de benchmark van Joop Wijn genoemd. Het principe van brede grondslagen en lage tarieven is wat bij loon- en inkomstenbelasting door elke econoom aangemoedigd wordt. Dat is precies wat je wilt, want verstoringen komen voort uit marginale tarieven. Average tarieven geven goed aan hoeveel geld je binnenhaalt, tenzij je een grote progressiviteit inbouwt. Een aantal mensen heeft al naar voren gebracht dat het bij de vennootschapsbelasting heel anders ligt. Bij de verstoring van de vennootschapsbelasting is de tax rate, het belastingtarief, maar een van vele factoren. Het gaat vooral om het marginal effect of tax rate. Hoe verandert de verdisconteerde waarde van de after tax cash flow door een nieuwe investering te doen? De corporate tax rate heeft daar natuurlijk invloed op, maar een heleboel andere dingen hebben er ook invloed op. Sterker, je kunt zelfs betrekkelijk eenvoudig aantonen dat generiek verbreden van de grondslag, hetgeen vervolgens leidt tot een equivalente verlaging van het tarief, het marginal effect of tax rate verhoogt. De reden ervoor zal duidelijk genoeg zijn. Het gaat over de verdisconteerde waarde van de cash flow. Je hebt je onkosten aan het begin en je krijgt je winsten pas aan het eind. De verlaging en verbreding van de grondslag voel je aan het begin en de voordelen van de lagere tarieven pas aan het eind. Vanwege de tijdsstructuur van de tarieven gaat het precies de verkeerde kant op.

Een tweede punt is dat er meer dan marginale projecten belast wordt. Er worden ook inframarginale kapitaalinkomsten belast. Er worden economic rents belast. Dan gaat het helemaal fout, want dan moeten ook de verhoogde subsidie en de rental incomes met de grondslagverbreding worden gefinancierd. Dat gaat volledig ten koste van de mensen die aan de marge zitten en geen rental income krijgen. Er is dus een aantal redenen om te verwachten dat bij de vennootschapsbelasting de afweging anders ligt dan bij de andere belastingen. Je moet hier heel goed nadenken. Een brede grondslag en lagere tarieven konden wel eens precies andersom uitwerken dan wordt verwacht. Ik weet niet precies welk model werd gebruikt van een laag marginal effect of tax rate dat zojuist werd genoemd. In de academische wereld gebruiken wij allemaal een beetje hetzelfde spelgoed. King en Fullerton hebben dat jaren geleden al gedaan. Er worden allerlei varianten op gemaakt. Ik zal straks uitleggen waarom dat eigenlijk een heel slechte keus is voor deze specifieke hervorming. Het resultaat is een laag marginaal tarief en een hoog gemiddeld tarief. De enige manier om daartoe te komen is via heel genereuze afschrijvingen. Dat is niet een verbreding van de grondslag maar

juist een uitholling van de grondslag. Met een hoger gemiddeld tarief compenseer je het verlaagde marginal effect of tax rate.

Wat gebeurt hier allemaal? Er is al gezegd dat het gemiddelde tarief voor multinationals maar een van de criteria voor de locatiekeuze is. Een multinational zal heel simpel aan tax planning doen. Hij zal kijken hoe zijn totale tax burden omhoog gaat als hij een bedrijf in Nederland zet, in Ierland, in Polen of God mag weten waar. Uit ervaringen van economen die onderzoek hebben gedaan naar locatiebeslissingen blijkt dat dit niet een heel belangrijk punt is, zolang er niet een heel extreme variatie in die tax burden is. Er spelen meer dingen mee dan de belastingdruk, maar het moet uiteraard niet te gek worden. Als je honderd procent belast komt er niemand.

Het tarief is maar een element in de belastingdruk. Iedereen die betrokken is geweest bij onderhandelingen met belastingautoriteiten voordat ergens een bedrijf werd neergezet, weet dat verschrikkelijk veel andere dingen spelen. Hoe interpreteer en definieer je de grondslag? Wat mag je opvoeren? Hoe snel mag je afschrijven? Hoe classificeer je dingen? Toen er geklaagd werd over hoge belastingtarieven door mensen van Shell zei naar ik meen Duisenberg, toen minister van Financiën, dat die mensen nooit bij hem in de buurt moesten komen, omdat zij maar een fractie betaalden van het statutaire tarief. Die mensen onderhandelen erg slim. Met de belastinggrondslag valt altijd veel te spelen. Ik geloof er werkelijk helemaal niets van dat een bedrijf zo stom is om alleen maar naar het tarief te kijken en niet naar wat het in feite betaalt. Dat is natuurlijk het gevolg van veel meer dan het tarief.

Voor wie zich in een bepaald land wil vestigen geldt natuurlijk dat hij niet langdurig veel belasting wil betalen - dat wil hij eigenlijk helemaal niet - maar er spelen ook andere dingen mee, zoals kwaliteit van de arbeidsbevolking, de kwaliteit van de onderwijssystemen en van de infrastructuur en ease of doing business. Aan dat laatste mag wel eens wat worden gedaan. Toevallig is er net een rapport van de Wereldbank. Een van de mooie dingen van de Wereldbank is de rolling survey of the cost of doing business. Nederland staat er eigenlijk best slecht op. Dat komt niet doordat de tarieven hier zo hoog zijn. Nederland staat in die ranking helemaal niet zo slecht. Wij scoren ontzettend slecht op drie punten, waardoor wij naar de 22ste plaats omlaag zijn getrokken. Een punt is excessive job protection, de ontslagbescherming, die hier voor vaste banen hoger is dan in welk ander OESO-land ook. Het geldt niet voor temporary work, voor flexibele arbeidscontracten. Als je die meetelt, valt het wel weer mee. Met vaste banen wordt je in de OESO echter nergens zo in de watten gelegd als hier. Enigszins tot mijn verbazing zijn ook de kosten van vergunningen, licences, een zwak punt. Ik heb zelf een aantal bedrijven opgericht. Ik vond dat dit eigenlijk erg gemakkelijk ging. Je maakt een telefoontje naar de notaris. Op een gegeven moment belt die wel dat alles in orde is. Misschien zijn de bedrijven die ik heb opgericht actief in delen van de economie waar dit niet zo speelt. Een interessant punt is voorts de slechte bescherming van aandeelhouders. Dat is een oud debat in Nederland. In Nederland zijn aandeelhouders mensen die zich eigenlijk een beetje moeten schamen en hun mond moeten houden. Daar hebben wij mooie dingen als het structuurregime voor opgetuigd. Het is een van de punten die worden genoemd die het vestigingsklimaat in ons land omlaag trekken. De 22ste plaats is niet hoog voor een land als het onze. Nergens wordt de hoogte van de belastingtarieven genoemd. Dat valt mee. Daarmee wordt gesuggereerd dat wij met het wetsvoorstel op verkeerde dingen mikken.

De tweede vraag is natuurlijk wat voor soort bedrijven je wilt aantrekken. Kijk je naar de structuur van internationale belastingverdragen dan is het grootste effect van de belastingverlaging het aantrekken van bedrijven die verschrikkelijk weinig werkgelegenheid genereren. Het loont de moeite om hier je winsten te laten neerslaan. Het loont niet speciaal de moeite om hier winst te maken. Je zet hier heel prestigieus een hoofdkwartier neer. Kijk

echter naar het Shell-hoofdkwartier hier: het is een heel mooi gebouw met een stel lobbyïsten en verder gebeurt er niets. Wat heb je daaraan!

De rentebox is natuurlijk helemaal erg. Die is gunstig voor wat trustkantoren en mensen die kantoorruimte verhuren maar verder levert het niet veel op. Leasetrustfaciliteiten worden hier niet speciaal mee geholpen. Hetzelfde geldt voor maakindustrie maar daar ik kom ik straks nog op terug.

Wat betreft de race to the bottom wijs ik erop dat als je gaat werken via tariefverlaging je ook heel goed moet nadenken over de effecten die het heeft, gezien de structuur van belasting van inkomen verdiend in het buitenland in andere landen. In praktisch alle relevante landen, waarschijnlijk trouwens ook in niet relevante landen, kent men niet onze deelnemingsvrijstelling. In het merendeel van de andere landen kent men een taxcreditsysteem, waarbij belastingen betaald in het ene land aftrekbaar zijn van je taxburden in je hoofdland. Dat betekent dat tariefsverlagingen heel weinig zin hebben als je gaat zitten onder het tarief van de landen waar je meeste multinationals vandaan komen. Het zijn geen cadeautjes aan de multinationals maar aan de overheden van die multinationals. Bij een taxcreditsysteem is de taxrate die je betaalt de hoogste van degene die in de twee landen bestaat. Het land dat de taxrate verlaagt onder het niveau van dat van andere landen doet niets anders dan cadeautjes geven aan de belastingautoriteiten van het andere land, omdat je thuis nu eenmaal zoveel taxliability genereert dat je de volledige taxburden van het andere land ervan kunt aftrekken. Gaat de taxrate omlaag, dan trek je er gewoon minder van af. Voor je belastingbetaler maakt het niets uit en er wordt wat geld overgeheveld van de Nederlandse belastingbetaler naar de buitenlandse. Gegeven het feit dat praktisch alle landen om ons heen een taxcreditsysteem hebben en de omstandigheid dat de meeste landen waar wij multinationals van hebben moederbedrijven hebben in landen met een hogere belastingvoet, zoals Duitsland en Amerika, doet de verlaging van de vennootschapsbelasting helemaal niets, anders dan belastingbetalers in Amerika en Duitsland gelukkig maken. Wij zijn immers zo stom hun een cadeautje te geven.

Een ander punt is nog dat het feit dat wij als enigen een income-exemptionsysteem gebruiken bij het heffen van belasting op inkomen verdiend in het buitenland betekent dat wij een soort van internationale stoorzender aan het worden zijn. Wij creëren allerlei problemen doordat wij een systematiek hanteren die in andere landen niet wordt gehanteerd. Het is misschien niet erg relevant voor de discussie hier maar het lijkt mij de moeite waard om eens na te denken over de vraag of Nederland zich niet gewoon bij de internationale gewoonten moet aansluiten en ook moet overstappen op een taxcreditsysteem.

Is verlaging van de vennootschapsbelasting goed voor innovatie? Wij willen allemaal innovatie. Er wordt een octrooi-box gecreëerd en wordt voortdurend naar voren gebracht dat lagere belastingen meer bedrijvigheid creëren, wat goed is voor innovatie aangezien het de ondernemers zijn die innoveren. Gaat dit nu werkelijk innovatie bevorderen? Ik ben geen expert op het gebied van de Nederlandse wetgeving. Ik heb nooit door de Nederlandse taxcode geploegd, wel door die van flink wat andere landen maar de manier waarop de octrooi-box is gedefinieerd brengt mij tot de conclusie dat je daarmee om heel wat serieuze problemen vraagt. Het probleem dat je binnenhaalt is dat inkomsten die zijn toe te schrijven aan het octrooi - het gaat dus niet om inkomsten uit een octrooi - via die box mogen worden gekanaliseerd. Dat wordt een feest! Wat daaraan valt toe te schrijven wordt niet precies gedefinieerd. Meneer Wijn of zijn ambtenaren hebben ook wel door dat zij daar toch een beetje lastige dingen binnenhalen, want zij geven toe dat het uitvoeringsmoeilijkheden zal geven en dat er precedenten moeten worden geschapen. Ik vind dit een stijlvoorbeeld van ronduit slechte wetgeving. Hier wordt een concept geïntroduceerd dat niet goed is gedefinieerd en dat uitnodigt tot het uithalen van allerlei rare grappen. Zo hoort wetgeving niet in elkaar te zitten.

De totale inkomsten die je via die octrooi-box mag hebben - men heeft natuurlijk ook wel door dat je gekke dingen kunt uithalen als het zo slecht is gedefinieerd - belopen vier maal de investering. Ik vind het overigens een bijzonder ongelukkig criterium. Het betekent namelijk dat wordt gediscrimineerd tegen bedrijven met een lange horizon en het maakt het gevoelig voor de tijdstructuur van je investering en voor de rate of return on the investment. Speciaal biotechbedrijven worden hierdoor gestraft. Hoe verder je in de toekomst gaat, hoe ongunstiger het wordt. Je mag het niet oprenten en corrigeren voor het verlopen van de tijd. Dit werkt goed voor get-rich-quickbedrijven maar discrimineert bedrijven met een langere horizon, precies datgene wat je niet wilt hebben.

Je moet je ook afvragen of dit een goede interventie is. Wij leren onze eerstejaarsstudenten altijd dat je, als je iets wilt bereiken, moet interveniëren op de marge waar het effect heeft. Wil je dat er meer R&D gebeurt, maak dan R&D attractiever. WBSO - naar ik vanochtend begreep heeft zij een andere naam gekregen maar ik neem aan dat zij nog bestaat - was een goed instrument. Wil je dat een hoop mensen aan het werk worden gezet om onderzoek te doen, dan moet je het aan het werk zetten van mensen om onderzoek te doen goedkoper maken. Dat is precies wat WBSO doet. Zij is generiek precies gefocused op de activiteiten die je wilt stimuleren. Van dit soort interventies zou je meer willen zien.

Veel innovatie loopt natuurlijk via starters. De grote innoveerders zijn niet de grote bedrijven; daar is het veel te moeilijk om nieuwe ideeën door de bureaucratie te krijgen. Zij hebben dikwijls ook een belang om innovatie op de plank te laten liggen, omdat zij allemaal nog inframarginale winsten maken op oude innovaties. De echte innovatie komt grosso modo van nieuwe start-ups. Het is overigens iets afgezwakt. De eerste versie was dramatisch slecht. Het is nu een stuk minder maar nog steeds slecht. De effectieve belasting op starters gaat omhoog, vooral door de beperking van de loss carry forward provision.

Er wordt bijzonder luchtig gedaan over de termijnbeperking. Dat weerspiegelt mijns inziens het feit dat in Den Haag geen ondernemers zitten, dat de meeste mensen nog nooit een onderneming van dichtbij hebben gezien en dat de meeste ondernemers met wie Den Haag praat ook niet echt ondernemers zijn maar mensen in loondienst van grote bedrijven die dit soort problemen ook nog nooit hebben meegemaakt. Er is niet zo heel veel verschil tussen overheden en bedrijven maar wel tussen mensen die nieuwe bedrijven starten en mensen die ergens in loondienst zijn.

De losses carry back provision is natuurlijk niet belangrijk voor starters, want die hebben niets om naar terug te "carry-en". Loss carry forward, d.w.z. dat je compensabele verliezen kunt opbouwen en verliezen kunt meenemen, is natuurlijk extreem belangrijk. Hoe zit een normale starter in elkaar? Ik heb het dan niet over iemand die besluit een one man consulting company te beginnen. Die zal na een jaar wel winst maken, want waarom doet hij het anders. Als je een echt bedrijf wilt opzetten, dat uitgroeit naar 40, 50 man personeel, komt er wel iets anders kijken. Je bent een jaar bezig met het opzetten en verkopen van een businessplan, geld ophalen, investeren, een marketingorganisatie op poten zetten. Je aanloopverliezen groeien terwijl je bekend moet worden. Als je de venture capitalistmensen langs loopt zul je horen dat de gemiddelde tijd tot een break-evenpoint - ik praat dan alleen over cashflow en niet over winst - bij een Nederlands bedrijf gauw een jaar of vier is. Als je dat lukt voor een bedrijf dat echt iets doet en waaraan investeringen verbonden zijn is het redelijk. Winst komt later, want de afschrijvingen moeten ook nog een keer worden terugverdiend. Je moet dus uitgaan van vier, vijf jaar tot een begin van winstgevendheid. Daarna moet je nog beginnen de winst op te bouwen waartegen je de compensabele verliezen kunt inzetten. De winst zal er niet meteen uitspatten. Je moet winst genereren voor het hele bedrag van de verliezen. De sneer van Zalm dat het onzin is dat ze na vijf jaar nog geen winst maken slaat nergens op. Ze hebben na vijf jaar misschien wel winst maar niet genoeg om de compensabele verliezen in te zetten. Dan moet je nog eens vijf jaar door. Het voorstel is

verbeterd. Het was vijf jaar. Dat betekent in feite dat je als starter helemaal niets kunt met de compensabele verliezen. Je gooit ze dus gewoon weg. Met negen jaar heb je een kans om althans een deel terug te halen maar dat neemt niet weg dat het nog steeds een belasting op starters is. Het is overigens interessant dat juist de starters waarop het kabinet zo verschrikkelijk verliefd is - wij hebben een biotechfonds gehad, technostarters; wij zijn allemaal voor de lifesciences en biotech vinden wij prachtig - degenen zijn die door de plannen van het kabinet worden gepakt. Een bedrijf als Crucell loopt goed, heeft prachtige uitvindingen gedaan en heeft een zeer veelbelovende toekomst maar is nog wel een flink aantal jaren verliesgevend. Biotechbedrijven hebben een lange adem nodig. De meeste vind je ook weer binnen de venture capitalwereld. Als ze na een jaar of tien winstgevend worden, doen zij het goed. Daarna worden zij verschrikkelijk winstgevend maar dan zijn de compensabele verliezen verdampt. Het is dus een belasting op starters en via de starters een belasting op innovatie. Ik vind het bijzonder onlogisch technostarters op te starten en biotech te stimuleren maar aan de andere kant de belastingdruk voor hen met een paar miljoen te verhogen.

De marginal effective taxratemodellen, waarover de heer Spengel sprak en die ik ook op grote schaal gebruik, zijn bij uitstek niet geschikt om dit soort provisies te evalueren. Zij simuleren een cashflow. Je investeert in het begin en je wordt winstgevend. De loss carry backprovision en de loss carry forwardprovision doen nooit wat. Zij zijn allemaal maar relevant als er een hoop variantie in zit maar er is nog helemaal niemand die corporate taxburdens inschat onder een realistische incorporatie van het feit dat de wereld onzeker is en dat er veel fluctuaties in zitten. Dan worden dingen wel belangrijk. Loss carry forward en loss carry backprovisions zijn bijzonder belangrijk wanneer de wereld uitermate onzeker is en slechte jaren goede jaren afwisselen. Haal je de dingen eruit dan vergroot je de volatiliteit van taxprofits. Dat komt niet uit de normale marginal effective taxratemodellen. Het komt wel uit andere modellen en dat kunnen heel significante bedragen zijn. Schaf je de loss carry forward af, dan zit er een a-symmetrie in het belastingsysteem. Een corporate tax van 35% is gewoon de staat die een 35% equity stake neemt zonder er geld voor in te leggen in je onderneming. Er zit echter een grens aan, want de staat deelt niet in je verliezen. Dat doet hij een beetje met de loss carry forward, zij het niet erg, want je mag het niet indiceren. Schaf je die loss carry forward af, of verminder je die, dan gaat de taxburden vanwege de a-symmetrie weer omhoog. Dat komt in de meeste METR-modellen naar voren maar het is wel belangrijk. Je moet alleen expliciet onzekerheid in de modellen die je daarvoor gebruikt introduceren. Hoge volatiliteit doen zich vooral in de beginperiode van een bedrijf. Ook dit is dus weer een belasting op nieuwe bedrijven en innovatie.

Het is duidelijk goed dat de dividendbelasting omlaag gaat. Die dividendbelasting hebben wij overgehouden uit vroeger dagen, toen wij dividenden belastten bij de persoonlijke inkomstenbelasting. Dat was erg lastig en kostte de mensen een hoop administratie. Dat is erg vereenvoudigd, doordat de belasting op inkomsten uit kapitaal in het Belastingplan voor de 21ste eeuw is afgeschaft. Dat wordt niet zo gezegd, maar het is natuurlijk wel zo. Zij is vervangen door een vermogensbelasting, die box III is genoemd. Daar kun je voor of tegen zijn, maar er heeft een aantal vereenvoudigingen plaatsgevonden. Je hoeft niet meer te kijken naar dividenden en rente-inkomsten. Er is gewoon een vermogensbelasting van 1,2%.

De withholding tax op dividend geeft een hoop internationale problemen. Buitenlanders worden anders behandeld dan Nederlanders. Het is eigenlijk een relikwie uit een oud belastingsysteem. Ik kan mij voorstellen dat men van 25% naar 15% gaat. Ik zou zeggen: ga nog verder en stel haar op nul. Dat kost niet veel, want het overgrote deel van de aandeelhouders kan de tax terugkrijgen of zoiets. Voor de pensioenfondsen pakt het verkeerd uit en dat willen wij ook niet. Er is alle reden om ervan af te stappen, kapitaal te belasten via

de corporate tax en arbeid te belasten via de loonbelasting. Dat maakt het hele leven een stuk eenvoudiger.

Wij hebben het gehad over de multiple rates voor het mkb. Het is niet erg belangrijk, maar het lijkt mij ook niet erg verstandig. Het is een marginale belasting op expansie. Dat wordt waarschijnlijk niet bedoeld. Het mkb is mijns inziens veel meer geholpen met ruime afschrijvingsmogelijkheden dan met gegoochel met tarieven.

Ik kom tot mijn conclusie. Is dit een goede belasting? Om een aantal redenen, die ook door anderen wel zijn genoemd, is dit mijns inziens een belastingmaatregel die in elkaar is gezet door iemand die het heel goed bedoelt, maar die niet echt begrijpt hoe corporate taxes de beslissingen van ondernemingen beïnvloeden, want anders had hij voor een andere structuur gezorgd. Ik denk dat er nauwelijks of geen invloed zal zijn op locatiekeuzes door multinationals. Als die er is, zal hij negatief zijn. Multinationals zijn slim genoeg om niet alleen naar tarieven te kijken, maar naar de hele tax burden. Ik denk dat de verkeerde soort multinationals wordt aangetrokken. Vooral aan de rentebox hadden wij helemaal nooit moeten beginnen. De wetswijziging is mijns inziens voor een flink deel een cadeautje aan buitenlandse overheden met een tax credit-systeem en zal de bedrijven niet raken. Starters, vooral starters met een lange horizon, zoals biotec-bedrijven en techno-starters worden benadeeld door het pakket maatregelen, doordat de volatiliteit omhoog zal gaan. De innovatie wordt belast in plaats van bevorderd.

Welke kant wij wel op moeten is ook wel naar voren gekomen. Politici kunnen soms geen weerstand bieden aan een soort "showboaterij", een race to the bottom: "ik kan de belasting nog lager krijgen dan jij". Waarschijnlijk is een behoorlijke winst te behalen door Europese afspraken te maken over een minimum corporate tax rate, waardoor je het prisoner's dilemma oplost. Immers: "ik wil eigenlijk helemaal niet verlagen, maar als ik het niet doe doet de ander het". Zo zitten ze allebei in een hoek waar zij niet willen zitten. Ik denk niet dat men naar een Europese belasting wil, want dat geeft allerlei geweldige problemen en werkt slecht uit voor kleine landen. Een minimum tax rate, zeker wanneer die wordt gekoppeld aan een verdergaande harmonisatie van belastinggrondslagdefinities, zou een stap in de goede richting zijn. Als je echt de investeringen door het bedrijfsleven wilt stimuleren, moet je, zoals een vorige spreker ook al heeft gezegd, kijken naar cash flow tax en zeer geaccelereerde afschrijvingen. De tarieven hoeven dan helemaal niet zo laag te zijn, want er wordt pas in de verre toekomst betaald. Ik vraag mij af of het niet tijd wordt een einde te maken aan onze positie van vreemde eend in de bijt van de internationale corporate tax, door een einde te maken aan de deelnemingsvrijstelling en het income exemption systeem te vervangen door een tax credit-systeem, net als in de rest van de wereld. Dat zal de onderhandelingen over international tax treaties aanmerkelijk vereenvoudigen.

(Applaus)